Etelä-Savon maakuntakaava 2045
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntahallitus 12.10.2026

Edelliseen versioon (MKH 18.05.2026 § 67) tehdyt muutokset punaisella fontilla

Etelä-Savon maakuntaliitto

Julkaisutiedot

Julkaisija:
Etelä-Savon maakuntaliitto
Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli
email kirjaamo@esavo.fi

Kotisivu:
www.esavo.fi

Julkaisu:
Etelä-Savon maakuntakaava 2045 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Julkaisusarjan numero [xx:xxxx]
ISBN [xxx-xxx-xxxx-xx-x] (PDF)
ISSN 1455-2930 [xxxx-xxxx]
Mikkeli 20[xx]

Sisällysluettelo

1. Johdanto 1

2. Osallistus- ja arviointisuunnitelma 2

3. Maakuntakaava 4

3.1 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset 4

4. Maakuntakaavan sisältö ja kaava-alue 6

5. Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet 7

5.1 Maakunnalliset tavoitteet 7

5.2 Alueidenkäyttölain sisältövaatimukset 8

5.3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 10

5.4 Muut valtakunnalliset lähtökohdat 11

6. Kaavan perusselvitykset 11

7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja päätöksenteko 12

7.1 Osalliset 12

7.2 Osallistuminen maakuntakaavan laadintaan 13

7.3 Päätöksenteko 16

8. Tiedottaminen 16

9. Vaikutusten arviointi 16

9.1 Arvioitavat vaikutukset 17

9.2 Arvioinnin toteutus 19

9.3 Arvioinnin tulokset 19

10. Yhteystiedot 20

Liitteet

1. Johdanto

Maakuntavaltuusto päätti 11.06.2025 § 13, että maakuntakaavan valmistelu toteutetaan kokonaismaakuntakaavana. Maakuntavaltuusto hyväksyi 04.12.2025 § 48 Etelä-Savon maakuntaliiton talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2028, jossa yhtenä maakuntaliiton toiminnan painopisteenä on kokonaismaakuntakaavan laadinta ja kaavan selvitysten tekeminen. Etelä-Savon maakuntahallitus päätti käynnistää kokonaismaakuntakaavan laatimisen 18.05.2026 § 67.

Käytännössä päätökset tarkoittavat, että vireillä olevan Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaavan laadinta päättyy ja kokonaiskaavan laadinta alkaa. Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaavaa varten tehdyt selvitykset ja valmistelutyö eivät kuitenkaan mene hukkaan, sillä tehtyä työtä voidaan hyödyntää nyt aloitettavan kokonaiskaavan valmistelussa.

Kokonaiskaavan laadinta on tullut ajankohtaiseksi, sillä maakunnan toimintaympäristössä ja geopoliittisessa tilanteessa on tapahtunut muutoksia. Keskeisimmät maakuntakaavan muutostarpeet liittyvät energiamurrokseen ja elinkeino- sekä väestörakenteen muutospaineisiin ja -trendeihin. Huoltovarmuuteen ja kriittisen infrastruktuurin sekä kokonaisturvallisuuteen liittyvät näkökohdat ovat nousseet merkittäväksi myös maankäyttöratkaisujen osalta.

Kokonaismaakuntakaavassa tavoitteena on lisätä maakuntakaavan strategisuutta ja kehittää kaavan esitystapaa. Uudessa alueidenkäyttölaissa, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta, maakuntakaavan tehtävä rajataan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin asioihin, mikä osaltaan mahdollistaa ja puoltaa strategisuuden nostamista. Maakuntakaavan strategisuuden kehittämistä tukee myös kaavan laadinnan kanssa saman aikaisesti toteutettava Etelä-Savon maakuntastrategian laadinta. Uusi maakuntastrategia ja maakuntakaava luovat suuntaa maakunnan kehittämiselle vuoteen 2045.

Maakuntastrategian ja maakuntakaavan laadinta antavat Etelä-Savon asukkaille ja muille sidosryhmille mahdollisuuden vaikuttaa maakunnan kehittämistä koskevaan päätöksentekoon. Osallistavat laadintaprosessit tuovat valmisteluun tietoa ja näkemyksiä siitä, mikä on maakunnan asukkaiden ja toimijoiden mielestä tärkeää ottaa suunnittelussa huomioon, ja mitä he toivovat tulevaisuuden Etelä-Savosta löytyvän.

2. Osallistus- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on alueidenkäyttölain (132/1999) mukainen suunnitelma maakuntakaavan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Suunnitelman tarkoituksena on antaa maakuntakaavan asianosaisille ja siitä kiinnostuneille tahoille tietoa kaavoituksen etenemisestä ja vaikutusmahdollisuuksista kaavoituksen eri vaiheissa.

OAS:ssa kerrotaan, mitä kaavassa on tarkoitus käsitellä, millaisia vaihtoehtoja tutkitaan ja miten kaavan vaikutuksia arvioidaan. Lisäksi kerrotaan, ketkä ovat osallisia ja miten he saavat tietoa kaavan valmistelusta sekä missä vaiheessa ja miten he voivat esittää mielipiteitään kaavasta. Seuraavalla sivulla kuvassa 1 on esitetty tiivistys maakuntakaavan laadintaprosessista ja vaikuttamismahdollisuuksista kaavan eri vaiheissa, joita käydään läpi tarkemmin OAS:n seuraavissa luvuissa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan päivitetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä. Ajantasainen suunnitelma löytyy maakuntakaavan nettisivuilta osoitteesta www.esavo.fi/maakuntakaava2045.

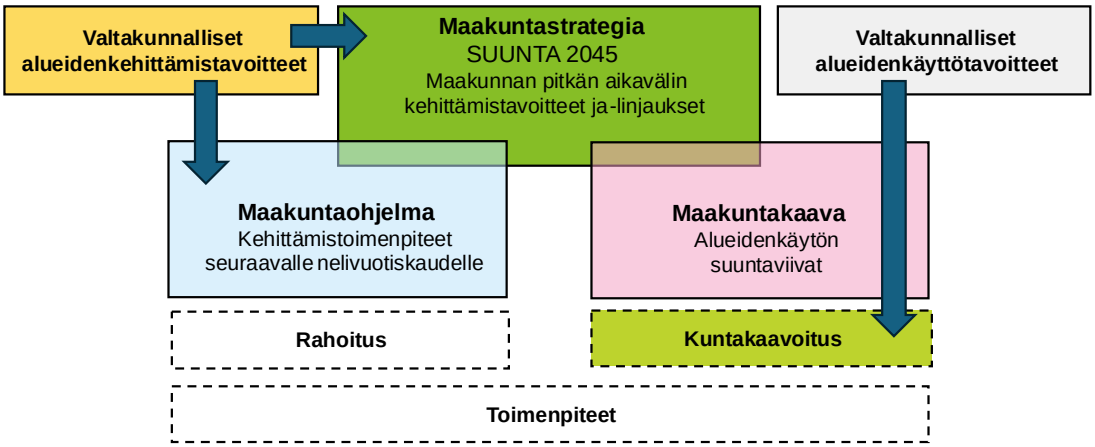
HUOM! Hallituksen esityksessä (HE 70/2026) alueidenkäyttölaiksi kaavoitusmenettelyä (vuorovaikutus) ja vaikutusten arviointia koskevat pykälät on esitetty pääosin luvuissa *11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa* ja *17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa koskevat säännökset*. Maakuntakaavan kaavoitus- ja vuorovaikutusmenettelyyn ja vaikutusten arvioinnin sisältöön lakimuutos ei tuo merkittäviä muutoksia verrattuna voimassa olevaan alueidenkäyttölakiin.

	Aloitusvaihe	Tavoite- ja valmisteluvaihe	Ehdotusvaihe	Hyväksymisvaihe
Ajankohta	2026	2026-2027	2028	2028
Nähtävillä oleva kaava-aineisto tai päätös	Osallistumis- ja arviointi-suunnitelma	Kaavan tavoitteet ja val-misteluaineisto sekä kaa-valuonnos	Kaavaehdotus	Maakuntavaltuuston pöy-täkirja
Vaikutusmah-dollisuudet	- Mahdollisuus lausun-non ja mielipiteen jättä-miseen	- Mahdollisuus lausunnon ja mielipiteen jättämiseen - Mahdollisuus osallistua kaavan- ja/tai strategian työpajaan - Mahdollisuus osallistua kaavan esittelytilaisuuteen	- Mahdollisuus lausunnon ja mielipiteen jättämiseen - Mahdollisuus osallistua kaavan esittelytilaisuuteen	- Mahdollisuus hakea muu-tosta hyväksymispäätök-seen hallinto-oikeudesta
	Kaavan selvitysaineistoihin ja vaikutustenarviointeihin tutustuminen ja palautteen an-tomahdollisuus Yhteydenotto kaavan laatijaan puhelimitse tai sähköpostilla			
Kuuluttaminen	Kuulutus vireilletulosta ja OAS:n nähtävillä olosta	Kuulutus valmisteluaineis-ton ja kaavaluonnoksen nähtävillä olosta.	Kuulutus kaavaehdotuk-sen nähtävillä olosta.	Kaavan hyväksymisestä il-moittaminen
Kaavaa laativa viranomainen	Etelä-Savon maakuntaliitto, Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli kirjaamo@esavo.fi, www.esavo.fi			
Lisätietoa	www.esavo.fi/maakuntakaava2045			

Kuva 1. Etelä-Savon maakuntakaavan 2045 laadinnan vaiheet pähkinänkuoressa ja vaikuttamismahdollisuudet kaavan eri vaiheissa

3. Maakuntakaava

Maakuntakaava on osa maakunnan suunnittelujärjestelmää, johon kuuluvat myös maakuntastrategia (ent. maakuntasuunnitelma) ja maakuntaohjelma. Maakuntakaavassa korostuvat valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden yhteensovittaminen. Siinä esitetään alueidenkäytön periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita maakuntastrategian tavoitteiden mukaisesti. Maakuntakaavan aikatähtäin on yleensä 10–30 vuotta. Etelä-Savossa maakuntakaavan laatimisesta vastaa Etelä-Savon maakuntaliitto ja sen hyväksyy maakuntavaltuusto.

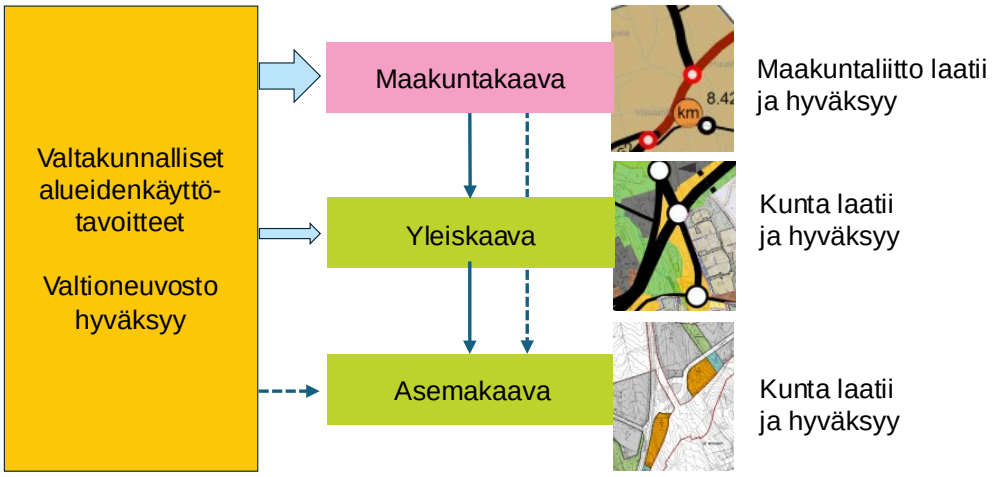
Kuva 2. Maakunnan suunnittelujärjestelmä

Maakuntakaavan laadintaa ohjaa alueidenkäyttölaki. Lain mukaan maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, joka esitetään kartalla. Kartalla osoitetaan kaavakohteita sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta on tarpeen. Kartan lisäksi kaavaan kuuluvat kaavakohteet ja – määräykset sekä kaavaselostus. Selostuksessa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 §:ssä on lueteltu yksityiskohtaisesti ne asiat, jotka kaavaselostuksessa on esitettävä. Selostus ei ole oikeudellisesti sitova, mutta sillä on merkitystä kaavan sisällön ja usein myös oikeusvaikutusten tulkinnassa.

3.1 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Alueidenkäyttölain 32 §:n mukaisesti maakuntakaavan oikeusvaikutukset kohdistuvat pääasiassa viranomaistoimintaan. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavassa esitetyt alueiden käytön periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan kaavoituksessa. Maakuntakaava ei ole voimassa

oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja asemakaavan alueella muutoin kuin siltä osin kuin se toimii näiden kaavojen muuttamisen ohjeena. Maakuntakaava ei velvoita kuntaa kaavojen laatimiseen, vaan päätöksen kaavan laatimisesta tekee kunta.

Kuva 3. Alueidenkäyttölain mukainen kaavajärjestelmä ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaikutus eri kaavatasoihin.

Lisäksi viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

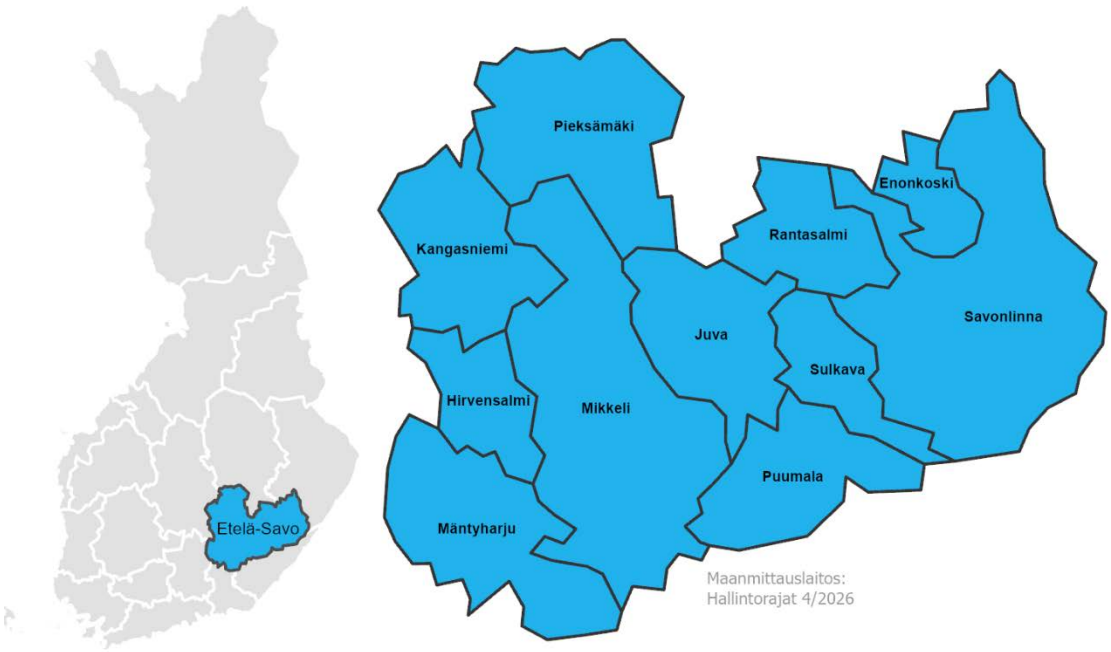
Alueidenkäyttölain 33 §:n mukaan maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. Maakunnan liitto voi, jos se maankäytön järjestämisen turvaamiseksi on tarpeen, kieltää käyttämästä aluetta, jolla kaavaehdotuksen tai hyväksytyn kaavan mukaan on rakentamisrajoitus, kaavaehdotuksen tai kaavan vastaiseen rakentamiseen. Rajoitus ei koske jo olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Rajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta.

Rakentamislain 49 §:n mukaan alueella, jolla on voimassa maakuntakaavan rakentamisrajoitus, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa, ellei aluetta lunasteta tai haitasta suoriteta kohtuullista korvausta.

4. Maakuntakaavan sisältö ja kaava-alue

Laadittava maakuntakaava on nimeltään **Etelä-Savon maakuntakaava 2045**.

Kaava-alueena on Etelä-Savon maakunta, joka kattaa 11 kuntaa: Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava.

Kuva 4. Etelä-Savon maakunta ja siihen kuuluvat kunnat

Tavoitteena on kokonaismaakuntakaava, mutta kaavan sisällöllinen laajuus muotoutuu kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisen suunnittelun kautta. Kaavan sisältö ja tavoitteet tarkentuvat Etelä-Savon maakuntastrategian, jota valmistellaan kaavan kanssa yhtäaikaisesti, tavoitteiden kautta. Alustavasti myös strategian tavoitevuosi on 2045.

Maakuntakaavassa käsitellään maakunnan kehittämisen ja elinvoiman kannalta keskeiset maankäyttökysymykset. Maakuntakaavassa käsiteltävät teemat täsmentyvät kaavan suunnittelun edetessä ja teemojen valintaan ja käsittelyyn vaikuttaa myös saman aikaisesti laadittavan maakuntastrategian tavoitteet ja linjaukset. Alustavasti on tunnistettu seuraavat käsiteltävät teemat:

- aluerakenne ja keskusverkko
- saavutettavuus, liikenteen ja logistiikan verkostot
- puhtaan siirtymän mukainen energiantuotanto
- energian siirto
- elinkeinot: teollisuus, matkailu, vähittäiskaupan suuryksiköt, datatalous, puhdas siirtymä

- luonnonvarojen kestävä käyttö, kiertotalous
- kulttuuriympäristöt
- virkistys- ja suojelualueet, viherverkosto sekä luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen
- huoltovarmuus ja turvallisuus
- ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Tavoitteena on, että laadittava maakuntakaavan tulee lainvoiman saatuaan korvaamaan voimassa olevat Etelä-Savon maakuntakaavan 2010 ja Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan. Tuulivoimaa koskevien 1. ja 4. vaihekaavan osalta korvaavuus ratkaistaan kaavaprosessin aikana.

5. Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

5.1 Maakunnalliset tavoitteet

Maakuntakaavassa esitetään maakuntastrategian ja maakunnallisten tavoitteiden toteuttamisen edellyttämät alueidenkäyttötarpeet siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin se on tarpeen alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi.

Maakuntakaavan laadintaa ohjaavat ensisijaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä alueidenkäyttölain säännökset. Maakunnalliset tavoitteet ja strategiset linjaukset määritellään samanaikaisesti valmisteltavassa Etelä-Savon maakuntastrategiassa 2045, joka tukee maakuntakaavan valmistelua. Maakuntakaava ja -strategia määrittävät yhdessä maakunnan kehittämisen suuntaviivoja pitkällä aikavälillä. Valmistelun työnimenä on Suunta 2045.

Maakuntakaavan ja maakuntastrategian tavoitteiden määrittelyyn vaikuttavat seuraavat toimintaympäristön **muutostekijät.**

Väestökehitys on ollut maakunnassa negatiivinen jo viimeiset kolmekymmentä vuotta ja väkiluvun ennustetaan laskevan aina vuoteen 2045 asti. Samalla maakunnan väestö ikääntyy. Supistuvalla ja ikääntyvällä väestönkehityksellä on vaikutusta siihen, miten julkiset ja yksityiset palvelut maakunnassa toimivat. Supistumiskehitys haastaa nykylaajuudessaan olevan alue- ja yhdyskuntarakenteen ylläpidon. Hyvä elämänlaatu on kuitenkin mahdollinen myös väestöltään supistuvalla alueella, mikäli muutoksen seurauksia hallitaan ja kasvua tavoitellaan keskittyen niihin osa-alueisiin, joissa kasvulle on realistisia mahdollisuuksia. Esimerkiksi älykäs sopeutuminen on uudenlainen näkökulma kehitykseen, jossa elämänlaatua voidaan ylläpitää väestön supistumisesta huolimatta.

Geopoliittinen tilanne on muuttunut ja vaikuttanut Etelä-Savon toimintaympäristöön merkittävästi. Geopoliittinen tilanne on nostanut kokonaisturvallisuuden tärkeään rooliin Euroopassa, Venäjän rajavaltioiden toiminnassa ja aluekehittämisessä. Kokonaisturvallisuuteen liittyvät näkökohdat otetaan huomioon kaikissa suunnitteluratkaisuissa.

Energiantuotanto ja -kulutus ovat merkittävässä murrostilanteessa. Energiamurroksella tarkoitetaan kestävän energiajärjestelmän rakentamista ja siirtymistä fossiilivapaaseen ja hiilineutraaliin energiajärjestelmään. Energiamurrokseen liittyvät investoinnit vaativat laajoja teollisen mittakaavan alueita, joilla on merkittäviä vaikutuksia koko maakunnan aluekuntarakenteen kehittämiselle. Maakuntakaavan tavoitteena on luoda kestävät alueidenkäytön edellytykset energiamurroksen edistämiselle huomioiden sosiaaliset ja ekologiset reunaehdot.

Ilmastonmuutos johtaa yhä merkittävämpiin muutoksiin myös Etelä-Savossa. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on keskeistä alueen elin- ja pitovoiman kannalta. Muuttuva ilmasto haastaa myös maakunnan huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta.

Maakuntakaavan yleisenä tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle elin- ja toimintaympäristölle ja sitä kautta vahvistaa maakunnan kilpailukykyä sekä huoltovarmuutta. Maakuntakaavalla tavoitellaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta vastuullista aluerakennetta, saavutettavuutta sekä tuetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Tavoitteena on myös lisätä maakuntakaavan strategisuutta ja kehittää kaavan esitystapaa. Maakuntakaavan laadinnan aikana tuodaan esille erilaisia vaihtoehtoisia kaavaratkaisuja. Nämä käsitellään ja päätetään kaavaprosessissa. Vaihtoehtoisia maankäyttöratkaisuja sisältyy myös mahdollisiin hankekohtaisiin selvityksiin, jotka ovat lähtökohta-aineistona kaavaa laadittaessa. Maakuntakaavaa verrataan lisäksi nykytilaan eli voimassa oleviin maakuntakaavoihin, jotka muodostavat ns. nollavaihtoehdon.

Maakuntastrategian ohella maakuntakaavan tavoitteissa ja laadinnassa otetaan huomioon maakuntaliiton ja muiden viranomaisten laatimat maakunnalliset strategiat ja suunnitelmat, kuten:

- Etelä-Savon ilmastotiekartta 2035
- Etelä-Savon energiastrategia 2035
- Itä-Suomen liikennestrategia
- Etelä-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma
- Alueellinen metsäohjelma 2030
- Etelä-Savon Lumo-ohjelma (valmistelu maakuntakaavan prosessin aikana)

Maakuntakaavan tavoitteet tarkentuvat kaavaprosessin aikana maakuntastrategian ja muiden strategioiden linjausten pohjalta. Tavoitteet määritellään teemoittain osana vuorovaikutteista suunnittelua, ja ne hyväksyy maakuntahallitus.

5.2 Alueidenkäyttölain sisältövaatimukset

Alueidenkäyttölain (jatkossa AKL) 4 a pykälässä on säädetty kansallisen turvallisuuden huomioon ottamisesta alueidenkäytön suunnittelussa. Lain mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä.

AKL:n 5 § on asetettu kaikille kaavamuodoille yhteiset suunnittelun tavoitteet, joihin pyritään vuorovaikutteisen ja riittävän vaikutusten arvioinnin avulla. Lisäksi jokaiselle kaavatasolle on esitetty omat sisältövaatimukset. Maakuntakaavan sisältövaatimukset on esitetty lain 28 §:ssä:

> *Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa*.
>
> *Luonnonsuojelulain (9/2023) 15 §:ssä ja 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 91 §:ssä tarkoitettua maisemanhoitoaluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa. (5.1.2023/15)*
>
> *Lisäksi sisältövaatimuksessa edellytetään erityisen huomion kiinnittämistä*
>
> 1. *maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;*
> 2. *alueiden käytön ekologiseen kestävyyteen;*
> 3. *ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;*
> 4. *vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön;*
> 5. *maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;*
> 6. *maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä*
> 7. *virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.*
>
> *Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää*

Maakuntakaavan laatimiseen tulee vaikuttamaan alueidenkäyttölain uudistus, mikäli eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen uudeksi alueidenkäyttölaiksi. Hallitus antoi esityksensä eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaiksi 18.4.2026 (HE 70/2026). Esityksessä maakuntakaava rajataan koskemaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti (nyk. seudullisesti) merkittäviä asioita ja maakuntakaavan oikeusvaikutuksia rajataan. Myös maakuntakaavan sisältövaatimuksiin tulee muutoksia. Tarkoituksena on, että uusi alueidenkäyttölaki tulisi voimaan 1.1.2027.

HUOM! Hallituksen esityksessä (HE 70/2026) alueidenkäyttölaiksi maakuntakaavan sisältövaatimukset ovat pääosin nykyisen kaltaiset, mutta esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskeva vaatimus on uusi. Sisältövaatimukset on esitetty pykälässä 23 § ja pykälän 1 momentin mukaiset sisältövaatimukset ovat:

Maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

1. alueidenkäytön taloudellisuuteen ja ekologiseen kestävyyteen sekä aluerakenteen toimivuuteen;
2. ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen;
3. liikennejärjestelmän toimivuuteen sekä ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
4. luonnonvarojen kestävän käytön edellytyksiin;
5. elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
6. maiseman, kulttuuriympäristön sekä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen vaalimiseen;
7. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

5.3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (2017) ovat osa alueidenkäyttölain mukaista suunnittelujärjestelmää. Tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on:

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa,
- auttaa saavuttamaan alueidenkäyttölain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys,
- toimia kaavoituksen ennakoivan ja vuorovaikutteisen viranomaistyön välineenä valtakunnallisesti merkittävissä alueidenkäytön kysymyksissä sekä
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty sisällön perusteella kokonaisuuksiin, joita ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tarkempia tietoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista saa esim. internetistä ympäristöministeriön kotisivulta: https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/valtakunnalliset-alueidenkayttotavoitteet

5.4 Muut valtakunnalliset lähtökohdat

Valtakunnallisilla päätöksillä, ohjelmilla ja strategioilla muodostetaan valtakunnallinen näkemys tavoiteltavasta tulevaisuudesta. Ne koskevat esimerkiksi ympäristöä ja luonnonvaroja, energiaa, aluerakennetta, liikennejärjestelmää, kulttuuriympäristöä ja lukuisia muita aloja. Valtakunnalliset strategiat välittävät maakunnan suunnitteluun kansallisia ja kansainvälisiä lähtökohtia, tavoitteita ja velvoitteita. Maakuntakaavan kannalta keskeisiä kansallisia päätöksiä, ohjelmia ja strategioita ovat muun muassa seuraavat:

- Aluekehittämispäätös 2024–2027 (TEM 2024)
- Alueidenkäytön kehityskuva (YM 2024)
- Kansallinen energia- ja ilmastostrategia (TEM 2025)
- Teollisuuspoliittinen strategia (TEM 2024)
- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (LVM 2026)
- Itäisen Suomen ohjelma (VN 2025)
- Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (VN 2024)
- Kansallinen metsästrategia 2035 (MMM 2023)
- Suomen biotalousstrategia (VN 2022)
- Valtioneuvoston periaatepäätös vedystä (VN 2023)
- Suomen matkailustrategia (TEM 2025)
- Kulttuuriperintöstrategia 2023–2030 (VN 2023)
- Kansallinen kiertotalouden strateginen ohjelma (VN 2021)
- Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia (valmisteilla)

Maakuntakaavan laadinnassa otetaan huomioon myös valtakunnalliset inventoinnit ja niihin liittyvät valtakunnalliset päätökset kuten:

- Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnin (VARK 2024)
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2022)
- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009)
- Soidensuojelun täydennysehdotus (2021)

6. Kaavan perusselvitykset

Aiempia maakuntakaavoja laadittaessa ja maakunnan tilan seurannassa on kerätty perustietoa alue- ja yhdyskuntarakenteesta, väestöstä, ympäristön tilasta ja ekologisesta kestävyydestä, liikenteen ja teknisen huollon järjestelyistä, luonnonvaroista, taloudesta ja elinkeinoelämästä, maisemasta, luonnonarvoista, kulttuuriperinnöstä ja virkistyksestä. Aiempia selvityksiä ja tietoja hyödynnetään maakuntakaavatyössä ja niitä täydennetään ja päivitetään kaavan laadinnan yhteydessä tarvittavilta osin.

Maakuntakaavassa hyödynnettäviä selvityksiä ovat muun muassa:

- Etelä-Savon energiajärjestelmän nykytilaraportti (2024)
- Etelä-Savon siniviherrakenne ja ekosysteemipalvelut (2022)
- Lahti-Heinola-Mikkeli oikoratavarauksen ajantasaisuustarkastelu (2023)
- Mäntyharjun kanavan ajantasaisuus- ja kustannustarkastelu (2025)
- Etelä-Savon aluerakenneselvitys (2025)
- ~~Maakunnallisesti arvokkaiden modernin rakennetun kulttuuriympäristöjen arvostus~~ Moderni arkkitehtuuri Etelä-Savossa (2018)
- Etelä-Savon kulttuuriympäristöstrategia 2026-2035 (ei julkaistu)
- LETOT-hankkeen inventointitulokset (viranomaisaineisto)

Maakuntakaavaa varten laaditaan seuraavat selvitykset:

- Matkailuselvitys
- Monipaikkaisuusselvitys
- Puhtaan teollisuuden potentiaaliset sijaintipaikat Etelä-Savossa

Lisäselvitysten laatimistarve täsmentyy kaavan laatimisen tavoite- ja valmisteluvaiheessa, jonka jälkeen listaa tarvittavista selvityksistä voidaan täydentää osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Kaavan selvitykset julkaistaan Etelä-Savon maakuntaliiton sivuilla sitä mukaan, kun ne valmistuvat ja niihin voi antaa palautetta ja kommentteja kaavan nähtävillä olojen yhteydessä tai ottamalla yhteyttä kaavaan laatijaan.

7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja päätöksenteko

Kaavan laadinnan vuorovaikutuksesta ja tiedottamisesta on säädetty alueidenkäyttölaissa. Alueidenkäytön suunnittelun periaatteita ovat avoimuus ja vuorovaikutteisuus. Kaikilla niillä, joita Etelä-Savon maakunnan kehittäminen koskee ja kiinnostaa, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun ja antaa palautetta kaavan laadintaan.

Palautetta voi antaa jatkuvasti kaavaprosessin aikana, ennen kaavaehdotuksen nähtävillä oloa suoraan Etelä-Savon maakuntaliiton aluesuunnittelutiimin henkilöstölle puhelimitse ja sähköpostitse (kts luku 10 Yhteystiedot). Osalliset voivat toimia myös yhteisöjen ja järjestöjen sekä maakunnan ja Etelä-Savon kuntien luottamushenkilöiden kautta.

7.1 Osalliset

Osallisia ovat mm. kaava-alueen maanomistajat, viranomaiset, yhteisöt, yritykset ja asiantuntijalaitokset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään sekä ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa.

Maanomistajat	Maakuntakaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat ja haltijat
Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa	Kaava-alueen ulkopuolisen alueen maanomistajat ja -haltijat Kaavan vaikutusalueen asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat Yritykset ja elinkeinonharjoittajat Alueella työssäkäyvät tai opiskelevat henkilöt Yritysten ja laitosten palvelujen käyttäjät
Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Maakunnan kaupungit ja kunnat Naapuriliitot ja kunnat Ministeriöt Valtion keskushallinnon viranomaiset kuten Lupa- ja valvontavirasto (LVV), Metsähallitus, Museovirasto, Väylävirasto, Traficom, Tukes Aluehallinnon viranomaiset kuten Itä-Suomen Elinvoimakeskus, Kaakkois-Suomen Elinvoimakeskus, ~~maakuntamuseo~~ alueellinen vastuumuseo, Metsäkeskus, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos
Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Maakunnan tasolla toimivat yhteisöt, kuten Suomen luonnonsuojeluliiton piirit ja Etelä-Savon kauppakamari, Etelä-Savon yrittäjät Alueellisella tai paikallisella tasolla toimivat yhteisöt ja yhdistykset, kuten Luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistykset Erityistehtäviä hoitavat yhteisöt kuten energialaitokset (energian tuotannosta ja siirrosta vastaavat tahot), vesilaitokset ja tietoliikenteen välityksestä vastaavat yhtiöt Maanomistajia edustavat yhteisöt, kuten MTK Asukkaita edustavat yhteisöt, kuten kylätoimikunnat, asukasyhdistykset tai niiden kattojärjestöt sekä harrastusjärjestöt Elinkeinonharjoittajia edustavat yhteisöt

7.2 Osallistuminen maakuntakaavan laadintaan

Maakuntakaavan laatimisesta, tiedottamisesta ja vuorovaikutuksen järjestämisestä vastaa Etelä-Savon maakuntaliiton kehittämisyksikön aluesuunnittelutiimi, jonka yhteystiedot on esitetty luvussa 10. Yhteistiedot löytyvät myös maakuntaliiton kotisivuilta osoitteesta www.esavo.fi.

Maakuntakaavan valmistelussa vuorovaikutus järjestetään alueidenkäyttölain 62 §:n mukaisesti. Maakuntakaavan keskeisimpiä osallistumismenettelyjä ovat lakisääteiset nähtävillä olot, viranomaisneuvottelut, sidosryhmäneuvottelut sekä muut esittely- ja keskustelutilaisuudet. Näiden kautta kaavatyöhön saadaan käytännönläheisiä ja ajankohtaisia asiantuntijanäkökulmia.

Lähtökohtaisesti maanomistajia ei kuulla kiinteistökohtaisesti. Mikäli kaavassa esitetään uusia suojelualuevarauksia tai -merkintöjä, joihin liittyy uusia maankäytön rajoituksia eikä asiasta ole muussa yhteydessä aiemmin tiedotettu pyritään maanomistaja tiedottamaan asiasta henkilökohtaisesti.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavan valmisteluaineisto (kaavaluonnos), kaavaehdotus ovat nähtävillä vähintään 30 vuorokautta. Osallisten kirjalliset mielipiteet, muistutukset ja lausunnot on toimitettava Etelä-Savon maakuntaliitolle ennen kunkin nähtävillä oloajan päättymistä. Kaavaprosessin alustavaa aikataulua on esitelty tarkemmin liitteessä 1. Sidosryhmätilaisuuksien ja nähtävilläolojen ajankohdat tarkentuvat kaavan laadinnan edetessä. Nähtävillä oloista tiedotetaan ja kuulutetaan erikseen (kts. luku 8). Osallistumisen kannalta keskeiset valmisteluvaiheet ovat seuraavat:

Aloitusvaihe:

- osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) maakuntahallituksessa
- maakuntakaavan seurantaryhmä perustetaan
- OAS asetetaan nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot maakunnan kunnilta ja muilta viranomaisilta ja muut sidosryhmät sekä osalliset voivat esittää mielipiteensä
- aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu
- vastineet OAS:sta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin maakuntahallituksessa

Tavoite- ja valmisteluvaihe:

- neuvottelut kuntien kanssa kaavoituksen lähtökohdista ja tavoitteista
- maakuntastrategian ja -kaavan yhteiset työpajat sidosryhmille
- suunnittelukokouksia kuntien viranhaltijoiden ja sidosryhmien kanssa
- kaavaluonnos käsitellään maakuntahallituksessa ja asetetaan nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot maakunnan kunnilta ja muilta viranomaisilta. Muut sidosryhmät sekä osalliset voivat esittää mielipiteensä
- esittely- ja keskustelutilaisuudet tarvittaessa
- vastineet luonnoksesta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin maakuntahallituksessa

Ehdotusvaihe:

- laaditaan viranomaisversio kaavaehdotuksesta
- järjestetään ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu
- vastineet lausuntoihin ja päivitetty kaavaehdotus käsitellään maakuntahallituksessa

HUOM! Hallituksen esityksessä (HE 70/2026) alueidenkäyttölaiksi edellä oleva ehdotusvaiheen erillinen viranomaiskuuleminen jäisi pois. Viranomaisten lausunnot pyydetään julkisen nähtävillä olon kanssa saman aikaisesti ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestetään julkisen nähtävillä olon ja lausuntokierroksen jälkeen.

- kaavaehdotus asetetaan nähtäville, osallisilla mahdollisuus antaa muistutus ja viranomaiset sekä muut sidosryhmät voivat antaa siitä lausuntonsa
- esittely- ja keskustelutilaisuudet
- vastineet lausuntoihin ja muistutuksiin maakuntahallituksessa

Hyväksymisvaihe:

- maakuntahallitus esittää maakuntakaavan maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi
- maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntakaavan
- maakuntavaltuuston päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen
- hallinto-oikeuden päätöksestä voi hakea valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta

Maakuntakaavan laadinnan tiedonvälitystä ja sidosryhmätyöskentelyä varten nimetään seurantaryhmä, johon kutsutaan edustaja seuraavilta tahoilta:

- Maakuntahallitus
- Lupa- ja valvontavirasto
- Etelä-Savon kauppakamari
- MTK Etelä-Savo
- Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri
- Väylävirasto
- Mikkelin seutukunta
- Pieksämäen seutukunta
- Savonlinnan seutukunta
- Etelä-Savon hyvinvointialue
- Itä-Suomen Elinvoimakeskus
- Metsäkeskus
- Puolustusvoimat
- Riihisaari Savonlinnan museo
- Fingrid Oy
- Metsähallitus

Maakuntakaavan tavoite- ja valmisteluvaiheessa järjestetään sidosryhmätilaisuuksia, joissa käsitellään myös maakuntastrategiaan liittyviä kysymyksiä. Näihin sidosryhmiin kuuluu maakunnan kuntien virkahenkilöt ja päättäjät, asiantuntijat alueen korkeakouluista ja tutkimuslaitoksista sekä yrityksistä ja järjestöistä.

Kaavatyön valmistelun tukena käytetään myös jo olemassa olevia maakuntaliiton työryhmiä, kuten liikennejärjestelmätyöryhmä, ilmastoryhmä ja kunnallisasiaintyöryhmä. Lisäksi perustetaan tarpeen mukaan työryhmiä ja järjestetään työpajoja, joihin kootaan asiantuntijoita eri sidosryhmistä täydentämään Etelä-Savon maakuntaliiton omaa asiantuntemusta. Työryhmissä ja työpajoissa voidaan käsitellä muun muassa maakuntakaavan tavoitteita, yksittäistä teemaa tai vaikutusten arviointia.

Viranomaisneuvottelut järjestetään kaavan aloitusvaiheessa ja kaavaehdotusvaiheessa. Viranomaisneuvotteluun kutsutaan Elinvoimakeskus ja ne ministeriöt, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Neuvotteluun kutsutaan lisäksi muut viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea. Neuvottelujen tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen sekä tunnistaa kaavan laatimiseen liittyvät selvitys- ja arviointitarpeet.

Kunnat osallistuvat kaavan valmisteluun monin tavoin. Kaavatyön aikana kuntien viranhaltijat ja päättäjät pääsevät osallistumaan kaavan laadintaan erilaisissa

asiantuntijaryhmissä, työpajojen ja seminaarien kautta sekä verkossa. Lisäksi kunnilta pyydetään lausunnot kaavan laadinnan eri vaiheissa.

7.3 Päätöksenteko

Kaavan valmistelua koskevat päätökset tehdään maakuntahallituksessa. Maakuntahallitus hyväksyy maakuntakaavan tavoitteet ja päättää maakuntakaavan vireilletulosta sekä nähtäville asetettavista kaava-aineistoista. Maakuntahallitus käsittelee myös nähtävillä olojen yhteydessä saadut lausunnot ja muistutukset sekä hyväksyy niihin annettavat vastineet. Maakuntahallitus toimii myös kaavoitusta ohjaavana toimielimenä.

Maakuntakaavan 2045 hyväksyy maakuntavaltuusto.

8. Tiedottaminen

Kaavan etenemistä ja ajankohtaista tilannetta voi seurata Etelä-Savon maakuntaliiton kotisivuilla osoitteessa www.esavo.fi/maakuntakaava2045. Sivulla julkaistaan kaavan laadintaan liittyvät selvitykset, kuulutukset ja eri vaiheissa nähtävillä olevat aineistot.

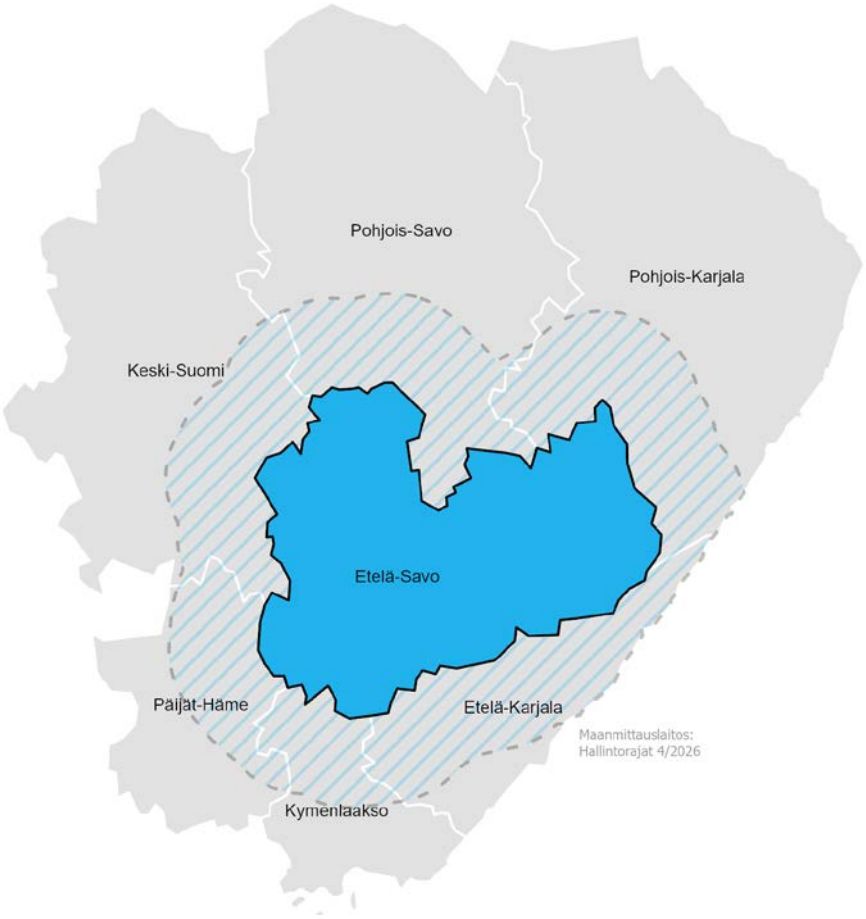
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS), kaavan valmisteluaineiston (kaavaluonnos) ja kaavaehdotuksen nähtävillä oloista kuulutetaan. Kuulutukset julkaistaan maakuntaliiton ja Etelä-Savon kuntien verkkosivuilla sekä Itä-Savossa, Länsi-Savossa ja Pieksämäen lehdessä.

Kaavan etenemisestä ja nähtävillä oloista tiedotetaan myös lehdistötiedottein, Etelä-Savon maakuntaliiton uutiskirjeessä sekä sosiaalisen median kanavilla. Tiedottamisessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös kuntien ja yhteistyökumppaneiden omia tiedotuskanavia, kuten asukaslehtiä ja uutiskirjeitä.

9. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi on keskeinen osa maakuntakaavan laatimisprosessia ja se perustuu alueidenkäyttölakiin. Lain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Vaikutusten arviointiprosessissa syntyvät perustelut esitetylle kaavaratkaisulle ja osoitetulle alueidenkäytölle sekä kaavan sisältövaatimusten toteutumiselle. Laaditut selvitykset ovat myös tärkeä peruste kaavan lainmukaisuuden arvioinnille sisältövaatimusten näkökulmasta.

Maakuntakaavan välittömät vaikutukset kohdistuvat Etelä-Savon maakuntaan, mutta kaavan luonteesta ja siinä käsiteltävistä teemoista johtuen vaikutusalue on kuitenkin maakuntaa laajempi. Vaikutusalue saattaa ulottua naapurimaakuntien alueelle: Pohjois-Savoon, Pohjois-Karjalaan, Keski-Suomeen, Päijät-Hämeeseen, Kymenlaaksoon ja Etelä-Karjalaan (kuva 5). Vaikutukset arvioidaan siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Maakuntakaavan vaikutusalueen ulottuvuus tarkentuu kaavan suunnittelun aikana.

Kuva 5. Maakuntakaavan vaikutusalue

Arvioinnin tavoitteena on tuottaa tietoa kaavan tavoitteiden, toteutusvaihtoehtojen ja kaavaratkaisujen merkittävistä vaikutuksista. Arvioinnin tuloksien pohjalta kaavan laatijat, päätöksentekijät ja osalliset voivat muodostaa näkemyksensä kaavaratkaisusta ja sen vaihtoehdoista. Arvioinnilla selvitetään lisäksi ne keinot, joilla voidaan ehkäistä tai vähentää haitallisia vaikutuksia. Tällaisia keinoja voivat olla esim. kaavassa annetut reunaehdot jatkosuunnittelulle. Näin vaikutusten arviointi tukee parhaan kaavaratkaisun valintaa ja haitallisten vaikutusten vähentämistä.

9.1 Arvioitavat vaikutukset

Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava, ja vaikutusten arviointi suoritetaan sen edellyttämällä tasolla ja tarkkuudella, kaavan tehtävä ja tarkoitus huomioiden. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) mukaan maakuntakaavan tavoitteiden, kaavaratkaisujen sekä tarkasteltavien vaihtoehtojen merkittävimpiä välittömiä ja välillisiä vaikutuksia arvioidaan suhteessa:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;

- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

HUOM! Hallituksen esityksessä (HE 70/2026) alueidenkäyttölaiksi kaavan vaikutusten arvioinnista säädettäisiin 78 §. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan alueidenkäyttölain 9 §:ää ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ää, mutta siihen tulisi joitakin lisäyksiä ja tarkennuksia.

Hallituksen esityksessä (HE 70/2026) 78 §:n 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

1. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
2. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön sekä terveyteen ja viihtyvyyteen;
3. luonnon monimuotoisuuteen sekä kasvi- ja eläinlajeihin;
4. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan, ilmastoon sekä luonnonvaroihin;
5. maisemaan, rakennettuun ympäristöön, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
6. elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja toimivan kilpailun kehittymiseen.

Kokonaisvaikutusten arvioinnissa tarkastellaan koko vaikutusaluetta, kaavaa ja sen eri tekijöitä yhdessä. Tässä yhteydessä arvioidaan vaikutuksia myös muihin maakunnallisiin tavoitteisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin. Erillisselvityksien tarkasteluissa tutkitaan yksittäisen merkinnän vaikutusta ympäröivään alueeseen ja ympäristöön.

Suunnitteluprosessin aikana tarkastellaan vaihtoehtoisia maankäyttöratkaisuja, joiden pohjalta muodostetaan lopullinen kaavaratkaisu. Kaavaratkaisun vaikutuksia arvioidaan suhteessa nollavaihtoehtoon, jolla tarkoitetaan nykytilannetta, jossa maakuntakaavaa ei toteuteta lainkaan.

Natura 2000 -verkoston osalta maakuntakaavan vaikutuksia arvioidaan sen kannalta, heikentääkö maakuntakaava todennäköisesti merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi kukin alue on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon. Vaikutukset Natura 2000 -verkostoon arvioidaan tarvittaessa aluekohtaisesti ja luonnonsuojelulain edellyttämällä tarkkuudella. Lisäksi varaudutaan vaikutusten arviointiselvityksiin myös mahdollisten muiden erityistarkastelua vaativien aihealueiden osalta.

Maakuntakaavatyön aikana voi nousta esiin tarve tarkastella myös yksittäisten alueiden tai aluekokonaisuuksien vaihtoehtoja. Niistä päätetään kaavatyön edetessä erikseen.

9.2 Arvioinnin toteutus

Maakuntakaavan vaikutusten arvioiminen on jatkuva prosessi, joka käynnistyy, kun kaavan laatimistyö alkaa ja se kestää kaavan laadinnan ajan. Vaikutusten arvioinnin keskeinen tehtävä on tukea kaavojen laatimiseen liittyvää vaihtoehtojen arviointia ja vuorovaikutusta sekä varmistaa, että kaava täyttävää sille asetetut sisältövaatimukset.

Kunkin maakuntakaavassa käsiteltävän teeman osalta laaditaan teemakohtainen vaikutusten arviointi ja lisäksi tarkastellaan kaavan yhteisvaikutuksia ja kokonaisuutta. Maakuntakaavaratkaisuja verrataan olemassa olevaan maankäyttöön, voimassa oleviin maakuntakaavoihin ja yleiskaavoihin sekä Maakuntastrategian 2045 tavoitteisiin.

Vaikutusten arviointia tehdään läpi kaavatyön pääasiallisesti maakuntaliiton omana työnä osana suunnitteluprosessia. Maakuntakaavan seurantaryhmä integroidaan arviointiprosessiin ja tarvittaessa arviointityön tueksi voidaan järjestään työpajoja, joihin kutsutaan asiantuntijoita keskeisistä viranomaistahoista ja sidosryhmistä. Tarvittaessa voidaan hyödyntää myös ulkopuolista asiantuntemusta, esimerkiksi konsulttitoimeksiantoja tai oppilaitosyhteistyötä.

9.3 Arvioinnin tulokset

Arvioinnin tulokset ovat osa kaavan selvitysaineistoa. Kaavan merkittävimmät vaikutukset ja tehtyjen vaikutusten arviointien keskeisimmät tulokset esitetään kaavaselostuksessa. Arviointityössä tehtävät erillisselvitykset sekä arvioinnissa hyödynnettävät teema- ja hankekohtaiset selvitykset julkaistaan myös kaava-aineiston yhteydessä Etelä-Savon maakuntaliiton sivuilla. Näin osallisilla on mahdollisuus tutustua arviointiselvityksiin ja kommentoida niitä arvioinnin ja kaavaprosessin edetessä.

10. Yhteystiedot

Etelä-Savon maakuntaliitto
Mikonkatu 5
50100 Mikkeli
kirjamo@esavo.fi
Henkilökunnan sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@esavo.fi

Kaavan laadinnasta vastaavat:

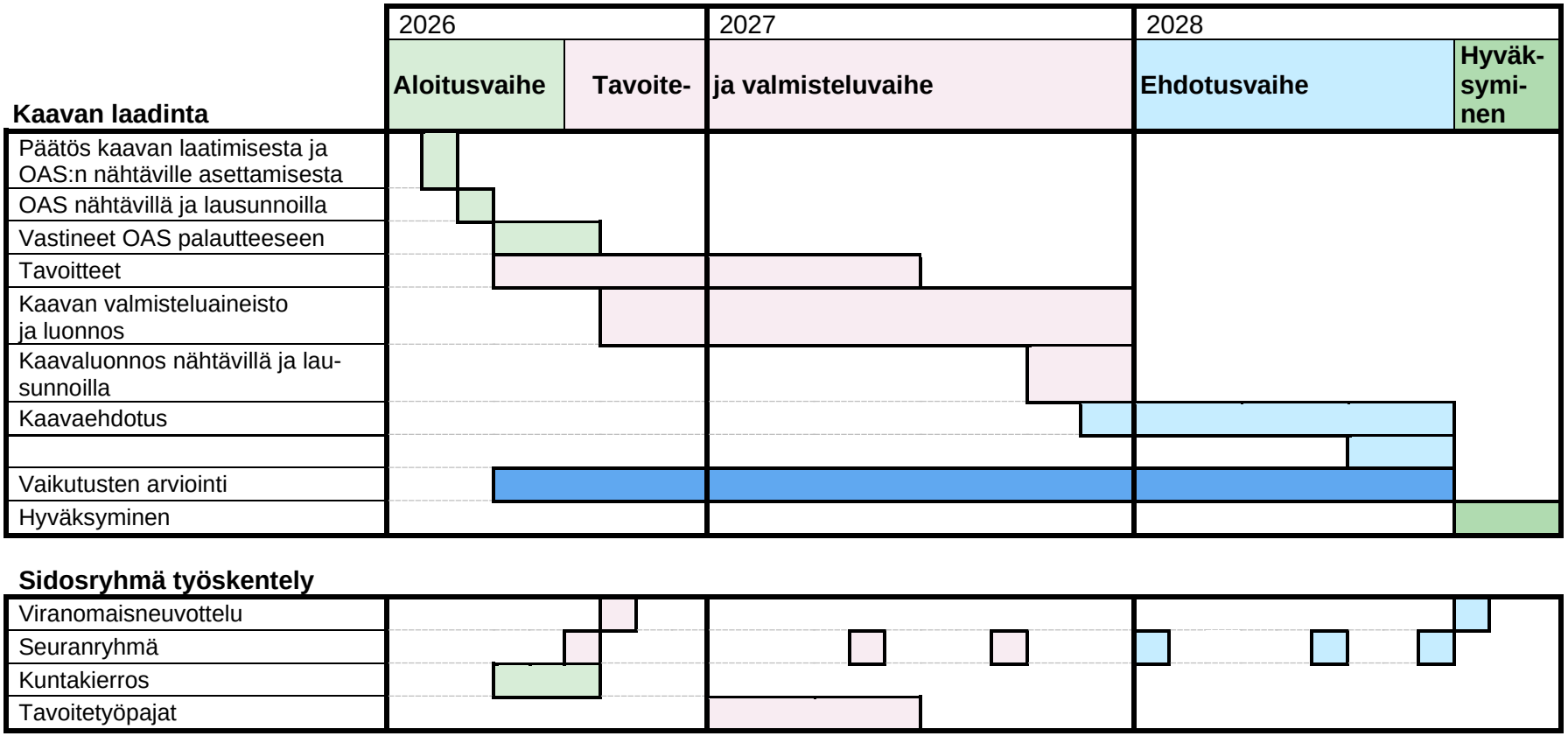
Kehittämisjohtaja Merja Olenius
- yksikön johtaja
- puhelinnumero 040 629 7210

Aluesuunnittelupäällikkö Marko Tanttu
- kaavaprosessi, maakuntakaavan valmistelu
- puhelinnumero 040 628 2788

Ympäristöasiantuntija Eira Rosberg-Airaksinen
- vaikutustenarviointi
- puhelinnumero 040 653 0507

Aluesuunnitteluasiantuntija Päivi Rahikainen
- kaavakartta ja paikkatiedot
- puhelinnumero 040 658 5723

Liite1. Maakuntakaavan 2045 suunnittelun eteneminen ja alustava aikataulu

Etelä-Savon
maakuntaliitto